

Når risiko- vurdering er nødvendig

Statsautorisert revisor
Trond-Morten Lindberg
Styreleder i Revisorforeningen

29. september la Justis- og beredskapsdepartementet frem rapporten Nasjonal risikovurdering. Rapporten, som blant annet tar for seg hvitvasking og terrorfinansiering, er interessant lesning. Den minner oss om alvorret i yrket vårt og berører betydningen av en risikobasert tilnærming i våre metoder.

Lav risiko, men vesentlig ansvar

Ikke overraskende er banker og betalingsforetak trukket frem som sektorer med høy risiko for å bli utnyttet i forbindelse med hvitvaskingshandlinger. Som revisorer og regnskapsførere har vi på vår side lavere risiko sammenlignet med de øvrige rapporteringspliktige sektorene. Samtidig står det tydelig å lese at vi har en viktig rolle: «Revisorer har et stort samfunnsansvar. Revisor er tillagt viktige funksjoner og roller som forebygger, avdekker og rapportør.»

Når et regnskap er revidert, gir det inntrykk av at virksomheten drives forsvarlig og i samsvar med lovgivningen. Rapporten påpeker at vår største risiko er at vi «ikke hindrer eller avdekker hvitvasking som oppdragsgiver er involvert i». For å bekjempe hvitvasking og finansiering av terror effektivt, må vi ha kunnskap om hvilke risikoer som foreligger.

Bare 50 rapporter om mistenkelige transaksjoner i 2016

Statistikk fra Økokrim viser at det i tiden 2011–2016 ble sendt inn totalt 237 rapporter fra revisorene om mistenkelige transaksjoner (MT-rapporter). I 2016 ble det sendt inn flere MT-rapporter enn i de foregående årene. Det kan tyde på skjerpet oppmerksomhet hos revisorer, samtidig som det er grunn til å tro at tallet burde vært høyere.

Jeg synes det er urovekkende å lese om manglende mot til å fylle vår rolle: «EFEs¹ erfaring er blant annet at noen revisorer først overveier muligheten til ikke å rapportere, noe som indikerer manglende rapporteringsvilje.» EFE mener det virker å være aksept i deler av bransjen for at det ikke rapporteres om blant annet ulovlig uttak fra virksomheten, lån som i realiteten er utbytte fra straffbare handlinger, og fiktiv fakturering.

Utfordringer med å identifisere mistenkelige transaksjoner

Videre belyser rapporten at de innleverte MT-rapportene er av svært ujevn kvalitet. De inneholder lite analyse og vurderinger, og informasjonen som underbygger selve mistanken, er mangelfull. I tillegg er det skrevet at: «Det norske systemet mot hvitvasking og finansiering av terror har noen sårbarheter som kan påvirke dets evne til å fungere godt. (...) Den mest gjennomgripende mangelen som ble påpekt var svakheter ved risikoforståelse knyttet til hvitvasking og mangel på koordinering.»

Kan det være slik at vi også mangler evne? Vi må i alle fall erkjenne at manglende kunnskap og oppmerksomhet, samt mangelfulle rutiner og retningslinjer gjør at hvitvasking ikke hindres eller avdekkes. Vi trenger en risikobasert tilnærming i vårt

arbeid. Dette innebærer både en overordnet risikovurdering i egen virksomhet og risikovurdering av den enkelte kunde og transaksjon.

Norge er et attraktivt sted å plassere verdier

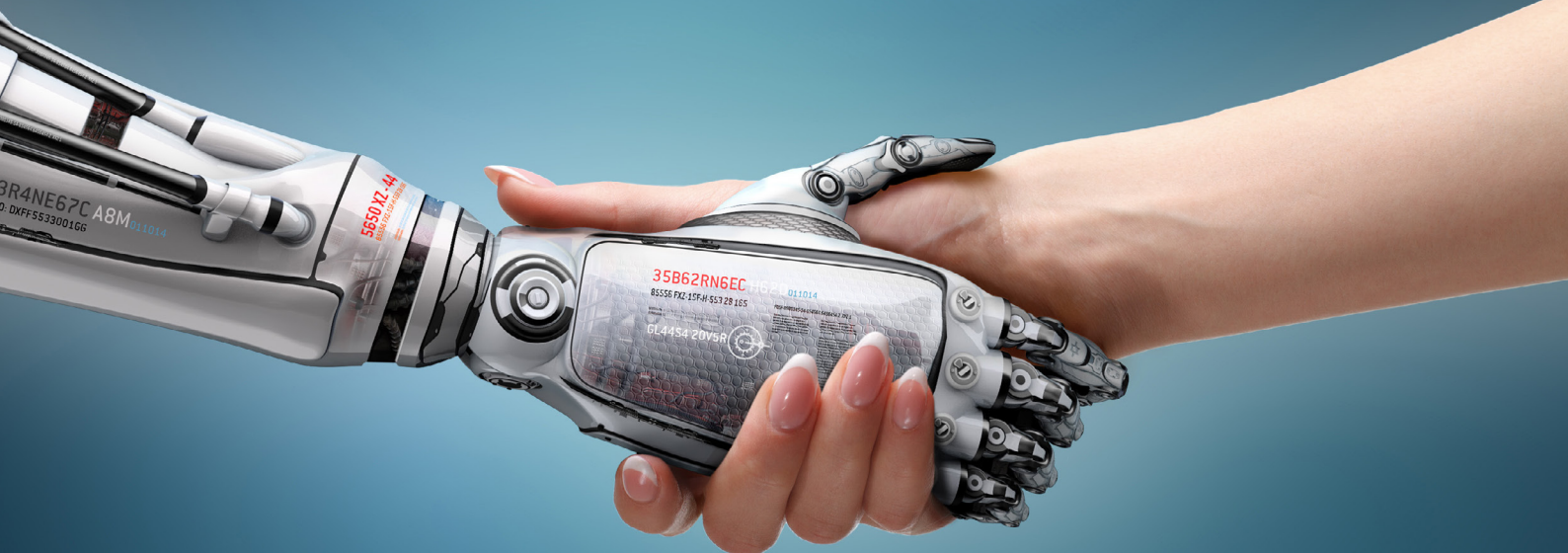
Norge er en liten og åpen økonomi. Samtidig gjør vi det godt økonomisk. Jeg tror vi kan forvente at stadig flere aktører vurderer Norge som et attraktivt sted å plassere verdier. Nå er også risikovurderinger og en risikobasert tilnærming blitt ytterligere fremhevet i forslaget til ny hvitvaskingslov. Det betyr at vi som revisor og regnskapsfører til enhver tid må vurdere risikoen for at kunder eller bransjer kan være involvert i hvitvasking og terrorfinansiering.

Vi skal være bevisst vårt ansvar

En av de viktigste sårbarhetene i det norske systemet er at rapporteringspliktige i for liten grad identifiserer og rapporterer mistenkelige transaksjoner. Kravet til undersøkelsesplikt for revisorer og regnskapsførere er uendret i ny hvitvaskingslov som er forventet å tre i kraft første halvår 2018. Rapporten viser imidlertid at vi har rikelig å ta tak i innenfor gjeldende rammer. Vi må ha evne til å reagere når det dukker opp mistenkelige transaksjoner, og vi må ha mot til å fylle vår rolle. La oss være bevisst vårt ansvar som forebygger, avdekker og rapportør.

¹ Enheten for finansiell etterretning.

La oss effektivisere din hverdag

Xledger er et ekte skybasert ERP-system som gir deg en mer effektiv hverdag gjennom automatiserte regnskapsprosesser.

Les mer på xledger.no

